

KONFERENCA SVETOV POTROŠNIKOV

O kakovosti proizvodov široke proizvodnje

Konferenca svetov potrošnikov pri P OK SZDL se je v tem letu ponovno sestala in uvrstila na dnevni red kot prvo obravnavo projekta »Kakovost proizvodov široke potrošnje«. O njem je spregovorila Breda Kutin, vodja raziskovalne enote DOMUS iz Ljubljane, predstavlja pa oživitve primerjalnega testiranja kakovosti potrošnih dobrin v naši družbeni sredi.

Primerjalno testiranje proizvodov široke potrošnje in storitev je v svetu izredno razširjena oblika informiranja, s katerim potrošnik dobi informacijo o kakovosti določenega proizvoda, kakor tudi pregled o kakovostni ravni istovrstnih proizvodov na trgu. Testiranje opravi neutralna organizacija, ki izbere vzorec različnih proizvodov, določi lastnosti, ki jih je treba testirati in metode testiranja. Predmet testiranja so lastnosti proizvoda, ki mu dajejo uporabno vrednost. Rezultati testiranja so objavljeni v obliki tabelarnih pregledov, posamezni znamki pa se praviloma piše vrednostna ocena.

Podpora Domusu

Potrebo po primerjalnem ocenjevanju smo spoznali tudi pri nas, saj se je Centralni zavod za napredek gospodinjstva ob podpori GZ Slovenije že leta 1965 začel ukvarjati s temi aktivnostmi. Testiranje je potekalo do konca sedemdesetih let, nato pa je začelo usihati, tako da so bili zadnji testi izvedeni v letu 1983.

Današnji projekt DOMUS-a (CZNG) sta finančno podprla GZ Slovenije in Raziskovalna skupnost Slovenije, njegov cilj pa je, da se pri nas ponovno vzpostavi primerjalno testiranje z mednarodno primerljivo metodologijo ob sodelovanju profesionalnih strokovnih institucij, ki so sposobne opravljati vse potrebne laboratorijske preizkuse in teama neutralnih strokovnjakov iz najrazličnejših področij.

Čeprav na splošno velja prepričanje, da krizni časi niso primerni za nastanek potrošniškega gibanja, pa razvoj tega gibanja kaže prav nasprotno (primer ZDA, Velike Britanije)! Danes v svetu deluje preko 150 potrošniških organizacij. V državah, ki imajo razvito tržno ekonomijo, je obveljalo prepričanje, da je edino potrošniško gibanje, katerega jedro so neutralne in strokovno močne organizacije (in ne politične), lahko partner proizvajalcem in trgovini v borbi za kakovost!

Na osnovi vsega tega so člani konference soglasno podprli vsa dosedanja in načrtovana prizadevanja raziskovalne enote DOMUS-a, ji dali zaslužen priznanje in vzpodbudo, do odgovornih pa postavili zahtevo po ureditvi statusa te dejavnosti (morala bi biti pri oblastnih organih) in trajnem financiranju. Na primeren način bo nujno zagotoviti tudi sprotne informiranje potrošnikov o rezultatih testiranja preko dnevnega časopisa, radia in TV, najbolje pa bi bilo preko posebne potrošniške revije.

Konferenca je v nadaljevanju razpravljala tudi o poročilu o delu njenega sekretariata in svetov potrošnikov iz KS v letu 1988 in programu za tekoče leto, ju soglasno sprejela, ob tem pa oblikovala vrsto pobud in stališč med katerimi naj zapišemo pobudo za ustrezno dopolnitev Ustave SR Slovenije. Tako naj bi s posebnim amandmajem jasno in nedvoumno opredelili status in organiziranost potrošnikov v KS in ostalih nivojih ter njihove pravice in dolžnosti.

Kot zadnje so člani konference sprejeli predlog razpisa za podeljevanje posebnih prizadevanj za izjemne uspehe in prizadevanja pri delu v trgovskih, gostinskih in drugih storitvenih dejavnostih v občini Ljubljana Vič-Rudnik, ki naj bi se praviloma podeljevala vsako leto v mesecu marcu – mesecu potrošnikov.

Anka Potokar

Zvonka Šturm

NA OBISKU V NOVIH ZASEBNIH TRGOVINAH NA TRŽAŠKI 5 in CESTI DOLOMITSKEGA ODREDA 18

Domače poslastice iz »Cajne« in »Cekarja«

»Vselej sem si želela takšno trgovino, kjer bi imeli res kakovostno blago, kakšno specialiteto, po možnosti pa še bolj prožen delovni čas.« nam je pred dnevi zaupala neka viška potrošnica, ki smo jo pobarali, kakšno trgovino si najbolj želi.

Za krajane Ceste Dolomitskega odreda je ta želja vsekakor postala resničnost. Na tej cesti (št. 18) je namreč prve dni marca začela delovati nova kakovostna trgovina z mešanim blagom Cekar, ki jo je odprla Zvonka Šturm.

Približno v istem času je odprla svojo trgovino – Cajno s podobno robo tudi Anka Potokar na Tržaški 5. Obiskali smo obe prodajalni, in dobro obložene police z izbranim blagom so že na prvi pogled obetale, da tu potrošniki najbrž ne bodo razočarani.

»To »vaško« trgovino sem odprla predvsem zato, ker se mi je zdel ta konec v tem oziru precej zaprt.« nam je v svoji mali trgovini zaupala lastnica Zvonka Šturm. »Vsak človek se rad dokaže, ali je sposoben kaj doseči ali ni. Med drugim imamo tu na voljo (v posebni ponudbi) sorški kruh in bele hlebčke z Eiprove, bombice s sirom in sezamom, domače hrenovke od mesarja Zormana z Zbilja, ob raznih praznikih pa pripravimo tudi posebno ponudbo za otroke (kinder jajčka in podobno). Imamo pa tudi reklamno prodajo Emone kot grosista.

Ob nabavi vsa roba vsakič skrbno pregledam, kajti sicer so preveliki stroški, če jo je treba odpeljati nazaj.

Pazim, da je mleko vsak dan sveže, enako tudi jogurti in smetane. Za zdaj ne držimo večjih zalog, pač pa sproti nabavljamo tisto, kar nam ljudje naročijo. Trgovina je odprta vsak dan od 9. do 21. ure, ob nedeljah pa od 9. do 12. ure.

Lastnica Cekarja, ki ji tu pa tam pri prodaji priskoči na pomoč tudi njen nečak, za zdaj še težko ocenjuje, kaj gre najbolj v promet. »Ta hip največ povprašujejo po pivu, vinu in radenski, od hrane pa po klobasah, hrenovkah, kruhu in drugih vsakdanjih potrebščinah. Delamo tudi na tem, da bi bil vsak dan v tednu v znamenju enega od proizvajalcev: en dan bi denimo predstavili sira, drugi dan klobase in tako naprej.«

Zvonka Šturm je morala dolgo čakati, da so ji izdali obrtno dovoljenje. Vendar pa kakšnih večjih zapletov ni bilo. »Preden spoznaš vse »regle«, pač kar nekaj traja.« pravi.

Lokacija prek časopisa

S solidnim obiskom se že lahko pohvalijo tudi pri Cajni na Tržaški 5. Lastnica Anka Potokar, ki ji izdatno pomaga mož, je svojo delikatesno ponudbo popestrila še z raznim uvoženim blagom: samponi, čistilnimi sredstvi, kozmetiko, čokoladami in drugim. Imajo tudi kar 10 različnih vrst sira in dober domač kruh, ki jim ga pečejo v pekarni Legiša.

»Trudimo se, da imamo kar najbolj kvalitetno blago. Obisk je zato dober. Trenutno ljudje največ povprašujejo po kruhu in razni delikatesi. Vso robo nabavljamo sami prek grosistov. Nameravamo pa našo ponudbo sčasoma obogatiti še s kaviarjem, lososi, školjkami, raki in posebnim boteliranim vinom, ki ga bomo dobili iz Goriških brd,« pravi Anka Potokar.

Na vprašanje, kako da se je sploh odločila za trgovino, pa nam je prijazna lastnica Cajne (ki ima za zdaj dve zaposleni) dejala: »Pač, želeli smo odpreti trgovino. Iskali smo lokacijo po časopisih, in na voljo je bila samo ta tu na Tržaški 5. Po pogodbi smo morali prostor urediti v treh mesecih, sicer bi nam ga vzeli. Uredili pa smo ga štirinajst dni pred rokom. Poprej je bil ta prostor v slabem stanju. Težav pri pridobivanju obrtnega dovoljenja pa na srečo ni bilo nobenih.«

BRANKO VRHOVEC

LETNI ZBOR KRIMSKO-BARJANSKE KMEČKE ZVEZE

Mnogo koristnih predlogov in pobud

19. februarja je bil v združenem domu v Notranjih Goricah redni zbor krimsko-barjanske kmečke zveze. Udeležba je bila kar številna. Vabljeni so bili tudi predstavniki KS in Gozdnega gospodarstva, a se v večini vabilu niso odzvali in s tem pokazali, kako malo jih zanimajo problemi kmetov.

Jože Repar, predsednik naše podružnice, nas je vse pozdravil in predlagal dnevni red, po katerem je steklo naše zborovanje. Nadalje je vodil srečanje delovni predsednik Srečko Pristavec. Med drugimi problemi naše podružnice so bili najbolj pereči problemi naslednji:

Obnova jarkov (na vsakih 3–4 leta) ob njivah in travnikih. Ker zemljiški skupnosti primanjkuje sredstev, smo predlagali, da se sredstva, ki so namenjena melioraciji na našem območju, namenijo za obnovo jarkov, saj zlozba zemljiše ali pa kakršna koli melioracija ne pride v poštev, zaradi poplavljenega območja.

Sosednjo podružnico Polhogorskih dolomitov, si bomo prizadevali za vrnitev arondirane zemlje, ki je bila odvzeta kmetom. Tudi odvzeti gozdovi ob agrarni reformi zaradi zemljiškega maksimuma, se morajo vrniti kmetom.

Ukiniti bi se moral »biološki« prispevek za les, ki ga kmetje posekajo sami in v svojem gozdu za uporabo pri gradnji ali obnovi hleva ali gospodarskega poslopja. Naši gozdovi so v stanju propadanja in vsi vemo, da je kmet še najmanj kriv za to. Glavni vzrok je industrija in predlagamo, da bi le ta morala prispevati večji delež za obnovo oziroma ohranitev gozdov.

Ob izgradnji oziroma popravilu ceste preko stržane so zasuli dotok vode, ki se sedaj zadržuje in se ne more pretakati. Tako voda povzroča škodo njivam in cesti. Za odtočni kanal ali jarek bi moralo poskrbeti cestno podjetje, ki je cesto obnavljalo.

Na novo postavljene avtomatske železniške zapornice in ukinitelj prehod za traktoriste iz Plešivice **potrebuje novo rešitev**, ker jim nov prehod z ostrim nepreglednim ovinkom zelo otežkuje prečkanje železniške proge s traktorjem in prikolico.

Velik problem je tudi **makadamska cesta**, ki pove-

zuje naše območje od Rakitne in ostalih vasi z jugovzhodnim delom Ljubljane. Ob tolikšnem prometu se dviga prah, ki onesnažuje vse kar raste ob cesti. Kako nezdrava je krma, zelenjava in zrak, ki ga vdihavamo vsi, ki živimo ob tej cesti ni treba posebej poudarjati, saj za drvečim avtomobilom ni mogoče zaradi oblaka prahu prebrati registrske številke, kaj šele zdravo zadihati. S krajani Črne vasi smo se dogovorili, da bomo cesto zaprli v kolikor je v treh mesecih ne bodo asfaltirali.

Kmetje z naših območij ugotavljamo, da podjetje Hidrotehnik ob izkopu glavnih odtočnih kanalov in urejanju mostov na njih ne opravlja svojega dela vestno. Jarko izkopljejo preplitko in tako se voda ne odteka, sam izkop pa traja predolgo in se vleče po več mesecev. Predlagamo, da zadruga organizira nadzor nad izvajanjem izkopov na našem območju.

Jože Tanko je obrazložil plan zadruge ter način dela za letošnje leto. Podpira naša mnenja in stališča glede arondirane zemlje in odvzete gozda. Povedal je tudi, da se urejajo načrti za ureditev in izboljšavo zemljiše na Barju. Da bodo ta res smotno urejena, je nujno, da sodelujemo z lastniki zemljiše in domačini.

Tovariš Kraljič pa je predlagal, da se javnost seznanja z delovanjem Slovenske kmečke zveze in njenih podružnic z dopisi v Kmečkem glasu na ravni občine Vič pa v Naši komunni.

Ob koncu je Pavel Žakelj predstavnik SKZ, prebral poročilo o delovanju SKZ v prihodnjem obdobju. Naša podružnica ga je predlagala za člana upravnega odbora v SKZ.

Na zboru smo izvolili tudi novi upravni odbor naše podružnice. Šteje 18 članov. Za predsednika je bil ponovno imenovan Jože Repar iz Preserja.

Vsi člani smo bili mnenja, da moramo biti kmetje med seboj složni, drug drugemu v pomoč, saj smo je v tem času zelo potrebni. Vse težave pa se mnogo lažje rešujejo, če se bomo zavedali, da živimo in delamo za blagor naši domovini. Domovina pa smo ljudje in to od pravkar rojenega, pa do najstarejšega človeka, pa naj živi v mestu ali na vasi naše lepe Slovenije.

Stanovnik Drago

IZ KS LAVRICA

Na obisku pri varuhih neba

Med terenskimi vojaškimi vajami na Lavrici je vojaška enota, ki ji poveljuje podpolkovnik Franc Cesar obiskala skupina predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz krajevne skupnosti Lavrica.

Poveljniki enote je predstavnikom razložil funkcijo orožja, način dela z njim in tehnične lastnosti. Fantje, ki služijo vojaški rok v tej enoti imajo vsi srednje izobrazbo predvsem tehnične smeri. Za rokovanje z orožjem kot so protiletalske rakete je potrebno ustrezno znanje, vrednost orožja pa se računa v milijardami. Starešine so zelo trudijo, da bi mlade vojakke naučili pravilnega dela s tehniko zaradi učinkovitega delovanja celotne enote in zaradi varnosti vojakov.

Zahtevna tehnika pa ne pomeni le raket in njim namenjeno opremo marveč tudi komunikacijski center, ki pomeni živni sistem divizije, ker preko njega dobiva nujno potrebne informacije za uspešno obrambo Ljubljane pred zračnimi napadi. Poleg računalnika je v komunikacijskem centru še vrsta drugih naprav.

Poligon še ni dokončno urejen, saj je po besedah poveljnika ena prvih nalog dokončna pogoditev zaradi zaščite zemljišča pred erozijo in za boljše maskiranje.

Poveljniki vojaške enote je predstavnikom krajevne skupnosti predstavil sodelavce-starešine ter jih zadržal v prijetnem razgovoru, ter se zahvalil za dobro sodelovanje krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij z vojno enoto.

To je lep primer za sodelovanje z vojno enoto in našimi mladinci, ki jih čakaj še vojaška obveznost in usposabljanje samega sebe.

FRANC PREŠEREN ml.

Kako bomo gospodarili z gozdovi v Horjulski dolini

Gozdarstvo se je že zelo zgodaj zavedlo dejstva, da brez načrtovanja ne more gospodariti z gozdovi. Gozdarji smo dolžni vsako desetletje izdelati oz. obnoviti načrt gospodarjenja z gozdovi v posamezni gospodarski enoti.

Gospodarska enota Dobrova zajema gozdove v Horjulski dolini, od Šentjošta do Šujice ter del barjanskih gozdov v okolici Brezovice. Na tem območju 5.325 ha gozdov, od tega jih je v privatni lasti 84%, v družbeni pa 16%. Prvi načrt gospodarjenja s temi gozdovi je bil izdelan leta 1956, lani pa je bila dokončana tretja revizija tega načrta.

V Horjulski dolini imamo opravka predvsem z različnimi oblikami bukovih gozdov, le v okolici Šentjošta in Butajnov se nahajajo gozdovi jelke in smreke. Poleg tega pa je za večino teh gozdov značilno, da opravljajo izredno pomembno varovalno vlogo. Kar 64% vseh gozdnih površin leži na pobočjih z večjim naklonom od 20°. Kljub temu pa so skoraj vsi gozdovi uvrščeni v skupino lesno proizvodnih gozdov brez omejitve. V teh gozdnih gospodarimo v skladu z vsemi zahtevami, ki jih pri nas postavljata gozd in družba.

Nekaj besed velja posvetiti tudi dvema gozdnima rezervatoma, ki sta v teh gozdnih. Prvi je Oblakov gozd, s katerim gospodarja Biotehnična fakulteta in leži v katastrski občini Brezovica, drugi pa je cerkveni gozd, ki leži v katastrski občini Dobrova. Oba rezervata služita za študij sestojev in človekovih vplivov na gozd.

Gozdovi gospodarske enote Dobrova se nahajajo pretežno v mlajših in srednjedobnih razvojnih fazah, ko gozdovi tudi najbolj intenzivno priraščajo. Le malo pa je starejših odraslih gozdov primerenih za posek in obnovo. Tako stanje je posledica dejstva, da na velikem delu teh gozdov prevladuje drobna posest. Za ljudi, ki pa so imeli v preteklosti le malo gozda, pa je bilo značilno, da so hoteli dobiti iz gozda poleg lesa še drva, pogosto pa so v teh gozdnih tudi streljarji. Prav zaradi tega je precej teh gozdov tudi degradiranih.

Zaradi opuščanja streljarjenja in zmanjšane odvisnosti lastnikov gozda so v zadnjih tridesetih letih porasle tudi lesne zaloge s 140 na 200 m³ po ha. S tem pa se je povečal tudi prirastek, saj je znano, da les lahko raste le na lesu.

Kljub temu pa so sestavljalci načrta ocenili, da je bil etat v preteklem desetletju previsok. Hkrati pa niso bila opravljena vsa gojitvena dela. V bodoče bo zato obetno zmanjšan etat.

Največji del etata bomo dobili z redčenji in sanitarnimi sečnjami. Redčenja bomo najintenzivneje izvajali v mlajših sestojih, kjer je možnost vplivanja na kvaliteto največja. Lesno zalogo pa bomo akumulirali z močno zadržanim poseganjem v vseh tistih gozdnih, ki so v fazi najbolj intenzivnega priraščanja. V degradirane gozdove bomo posegali samo v kolikor bo to nujno potrebno zaradi usmerjanja nadaljnega razvoja teh gozdov proti pronaravnemu gozdu.

Gozdove bomo obnavljali le na manjših površinah in sicer tako, da bomo ob vključevanju vsega naravnega mlada snovali predvsem mešane gozdove. Tak način je tudi z estetskega vidika mnogo bolj primeren.

V prihodnjem desetletju se ne predvideva novogradnja gozdnih cest. Potrebe po novogradnjah vlak pa se bodo ugotavljale sproti ob izdelavi ustreznih sečno spravilnih načrtov.

JANKO VIDMAR

Nov rezervoar na Koreni

Na Koreni nad Horjulom in bližnji Samotorici pospešeno tečejo dela na novem vodovodu, ki naj bi enkrat za vselej rešil tri vasi (zraven pa še Slevico) večnih skrbi pred pomanjkanjem pitne vode. Do zdaj so domači udarniki izkopal že pol (in najtežji del) trase, zgrajeno je že tudi zajetje v Antonovem grabnu, pred dnevi pa so spravili »pod streho« še nov rezervoar na 747 metrov visokem Velikem grebenu (v Pečeh). Skupaj so tako korenški in samotorški graditelji napravili že okrog 4000 udarniških ur ročnega in strojnega dela. Strokovna dela pa jim izvaja Univerza iz Ljubljane.

Novi vodohram ima kapaciteto 80 kubikov, s čimer bo pokrival večino krajevnih potreb, drugi, nekoliko manjši, ki naj bi ga zgradili na Samotorici, pa naj bi koristil bolj za požarno varnost.

Kot nam je povedal vodja gradbenega odbora Pavel Kozjek, naj bi se pred krajem aprila dobili (že plačane) črpalke, v obdelavi pa so že tudi jeklene vodovodne cevi pri obrtniku Oblaku v Šentjoštu.

Zal pa se je tudi tu zataknilo pri gmotnih sredstvih. »Teh nam je zdaj zmanjkalo, in šele, ko bomo dobili nova, bomo lahko delali naprej«, opozarja Pavel Kozjek. »Če hočemo zaključiti vodohrame in povezavo med črpalicem in rezervoarjem Korena, potrebujemo najmanj 20 starih milijard. Območna vodna skupnost Ljubljana-Sava nam je (že pred časom) dala 25 milijard, Komunalna skupnost pa nam do zdaj ni plačala niti lokacije. Zdaj so torej oni na vrsti.«

BRANKO VRHOVEC